

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
  2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
  3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
- www.en-dynamei.gr

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ

25.11.2023

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Πόλεμος και δημοσιογραφία

Η ανάπτυξη της τεχνολογίας της επικοινωνίας έφερε σημαντικές αλλαγές στη συμμετοχή των ΜΜΕ στον πόλεμο. Ειδικότερα η ανάπτυξη της τηλεόρασης υπήρξε καίρια, καθώς η αμερικανική στρατιωτική επέμβαση στο Βιετνάμ υπήρξε η πρώτη πολεμική σύγκρουση που «έφτασε» στα σαλόνια του κοινού μέσω των εικόνων της τηλεόρασης. Πράγματι, ο πόλεμος του Βιετνάμ, υπήρξε ο πρώτος «τηλεοπτικός» πόλεμος και η δύναμη της εικόνας διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στην έκβαση της σύγκρουσης. Ο Μάρσαλ ΜακΛούαν έγραψε σχετικά το 1975 ότι «η τηλεόραση έφερε την ωμότητα του πολέμου μέσα στην άνεση του σαλονιού. Το Βιετνάμ χάθηκε στα σαλόνια της Αμερικής – όχι στα πεδία των μαχών». Τα μαθήματα από τον πόλεμο του Βιετνάμ υπήρξαν οδηγός για τις μελλοντικές πολεμικές συγκρούσεις.

Φτάνοντας στο σήμερα, η ανάπτυξη των τεχνολογιών επικοινωνίας και ιδιαίτερα η εισαγωγή των ψηφιακών μέσων και των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης αλλάζουν περαιτέρω τη συνεισφορά των media στις πολεμικές συγκρούσεις. Πλέον οι εικόνες και οι πληροφορίες μπορούν να έρχονται «ζωντανά» όχι μόνο από επαγγελματίες δημοσιογράφους αλλά κυριολεκτικά από τον οποιονδήποτε. Οι μάχες πλέον δεν δίνονται μόνο στο έδαφος, αλλά και στον χώρο του διαδικτύου τόσο με «κυβερνοεπιθέσεις» όσο και με διαμάχες στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης για την επικράτηση του κυρίαρχου αφηγήματος που θα καθορίσει την κάθε σύγκρουση στις καρδιές και το μυαλό του κοινού. Έτσι τις τελευταίες εβδομάδες, παράλληλα με την εξέλιξη των πολεμικών επιχειρήσεων στην Ουκρανία, παρακολουθούμε και την εξέλιξη μιας άνευ προηγουμένου «πολεμικής» αναμέτρησης στο επίπεδο της πληροφορίας με τη στράτευση τόσο επαγγελματιών δημοσιογράφων και δημοσιογραφικών οργανισμών όσο και στρατιών διαδικτυακών σχολιαστών, έμμισθων και μη.

Ο ρόλος της δημοσιογραφίας, όμως, δεν είναι να υποστηρίζει τις εκάστοτε κυβερνητικές αποφάσεις, αλλά να ασκεί έρευνα με ενδελεχή έλεγχο, καθώς οι αποφάσεις αυτές έχουν τεράστιο αντίκτυπο στην καθημερινότητα του λαού και στις ισορροπίες των διεθνών σχέσεων. Οι δημοσιογράφοι έχουν χρέος να βοηθούν το κοινό να κατανοεί τα τεκταινόμενα και να έρχεται σε επαφή με όσο το δυνατόν περισσότερες πτυχές μιας ιστορίας, ιδίως εν μέσω μιας κακοφωνίας ψευδών ειδήσεων από όλες τις εμπλεκόμενες πλευρές.

Απόσπασμα άρθρου που δημοσιεύτηκε στο διαδίκτυο από τον Χρήστο Κωστόπουλο
14.04.2022

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
  2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
  3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
- www.en-dynamei.gr

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Οι δημοσιογράφοι δεν μπορούν να ελέγξουν εάν οι πληροφορίες είναι αληθείς

Ένα «ναρκοθετημένο έδαφος» φέρεται να αποτελεί για τα μέσα ενημέρωσης η κάλυψη του πολέμου στο Ισραήλ. Την ώρα που η κοινή γνώμη βρίσκεται σε παροξυσμό, οι δημοσιογράφοι έρχονται αντιμέτωποι με μια «προπαγάνδα» αλλά και με αδυναμία πρόσβασης επί του πεδίου στη Γάζα.

Τα μεγάλα δυτικά μέσα ενημέρωσης αντιμετωπίζουν μείζονες δυσκολίες για να καλύψουν τα γεγονότα, με αποτέλεσμα να είναι πολύ επιφυλακτικά. Ο λόγος είναι ότι είναι αδύνατο για τους ξένους δημοσιογράφους να πάνε στη Γάζα εξαιτίας του αποκλεισμού από το Ισραήλ και της απουσίας πρόσβασης μέσω της Αιγύπτου. «Σε άλλες συγκρούσεις ήμασταν πάντα σε θέση να έχουμε ειδικούς απεσταλμένους. Οι ομάδες μας στη Γάζα είναι αποκομμένες από τον κόσμο», εξηγεί ο Φιλ Τσέτγουιντ, διευθυντής ενημέρωσης του Γαλλικού Πρακτορείου, το οποίο έχει ένα γραφείο στη Λωρίδα της Γάζας. Το πρακτορείο διαθέτει εκεί μια ομάδα αποτελούμενη από μια δεκαριά δημοσιογράφους. Αναγκάστηκαν να φύγουν από την πόλη της Γάζας και να κατευθυνθούν προς το νότιο τμήμα του θύλακα, όπου ζουν σε επισφαλείς συνθήκες, μερικοί από τους οποίους σε σκηνές.

Συνέπεια της «μιντιακής ασφυξίας» της Γάζας, σύμφωνα με τη διατύπωση των «Δημοσιογράφων Χωρίς Σύνορα» είναι το γεγονός ότι «τα μέσα ενημέρωσης εξαρτώνται περισσότερο από τις επίσημες πηγές κάθε πλευράς, χωρίς να μπορούν να ελέγξουν κατά πόσον οι πληροφορίες είναι αληθείς», ανέφερε σε ανακοίνωσή της, εκφράζοντας τη λύπη της γι' αυτό, η Διεθνής Ομοσπονδία Δημοσιογράφων (IFJ). Και συνεχίζει: «Συγχέοντας την ταχύτητα με τη βιασύνη, πολυάριθμα μέσα ενημέρωσης δημοσίευσαν ψευδείς πληροφορίες και εικόνες, τις οποίες δεν είχαν επαληθεύσει».

Η κατάσταση περιπλέκεται ακόμα περισσότερο από το γεγονός ότι ο παραμικρός ισχυρισμός, η παραμικρή εικόνα, μπορούν να γίνουν viral στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης και να προκαλέσουν κατηγορίες για μεροληψία από την ήδη πολύ διχασμένη κοινή γνώμη.

«Σε κάθε πόλεμο, το να ξέρεις τα πράγματα με βεβαιότητα παίρνει καιρό, ιδιαίτερα σ' αυτή την περίπτωση, με δεδομένα τα πάθη και από τις δύο πλευρές (...) και τον τρόπο με τον οποίο ελέγχεται το πώς καλύπτουμε το θέμα», δηλώνει ένας υπεύθυνος της αμερικανικής εφημερίδας The Washington Post, ο Ντάγκλας Τζελ, στο podcast Recode Media.

Άρθρο σε απόσπασμα δημοσιευμένο στο διαδίκτυο, 27.10.2023

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
www.en-dynamei.gr

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Συναξάρι της οργής

Ήμουν τριών χρονών, στην ηλικία που μόλις είχα αφήσει την κούνια, σχεδόν στη θηλή της μάνας μου, παίζοντας με τα γατάκια και ταΐζοντας στο καλύβι τον πιστό σκύλο του σπιτιού μου που 'γλειφε τα χέρια μου, μέχρι εκείνη τη μαύρη φαρμακερή Δευτέρα του Αυγούστου, που πάγωσε το χαμόγελό μου (...) όταν

εμφανίστηκαν κάτι ίσκιои σαν δαιμονικά που η μάνα μου αργότερα τα ονόμασε σκυλιά, σκυλιά λυσσασμένα για αίμα, αγρίμια που μάζεψαν είκοσι τέσσερις άντρες συγχωριανούς μαζί και τον πατέρα και τους έβαλαν μπροστά για τα Καμίνια.

Ενώ ως τότε τραγουδούσα με τα πουλάκια που κελαηδούσαν από τα βαθιά χαράματα στην περγουλιά της αυλής μας, ύστερα από κείνη την ημέρα το καθετί μούχρωσε, σκοτάδιασε και αντάρριασε γύρω μου. Κι ας ήταν πάλι τα πουλάκια έξω στην περγουλιά μας, εμένα μου φαινότανε ότι δεν κελαηδούσαν πια, ότι μόνο θρηνούσαν, ώσπου η σκιά, που από τότε και πέρα το καθετί το γύριζε σε σκούρο και μουντό, και τα πουλάκια τα μετέτρεψε σε μαύρα κοράκια. Ύστερα από την κακιά ώρα του μαζικού σκοτωμού και της χαριστικής βολής στα μηνίγγια στα κεφάλια των σκοτωμένων από τους δήμιους, όλες οι γυναίκες μαζί και η γιαγιά μου, η μάνα μου κι οι θείες μου, γύριζαν κατά το ηλιοβασίλεμα σαν οι Αντιγόνες, άλλες με τους νεκρούς στους ώμους και άλλες ζαλωμένες. Ανέβασαν τον πατέρα στην πέτρινη σκάλα, σαν να κατέβαζαν τον κρεμασμένο Ιησού από τον σταυρό του, τον ξάπλωσαν, τον έπλυναν στη μέση στο δωμάτιο, σκέπασαν το κουφάρι, το τύλιξαν στα σάβανα και γονάτισαν τριγύρω από το λείψανο κυρτωμένες σαν μυροφόρες στην άδεια θέση του κεφαλιού, αφού δεν υπήρχε πια εκεί το κεφάλι του πατέρα και άρχισαν το μοιρολόι τους.

Νίκος Κατσαλίδας, Απόσπασμα από το μικροδιήγημα «Συναξάρι της οργής», Αθήνα, 02.12.2021.

Εικόνα: Πρόκειται για το μνημείο των σφαγιασθέντων Ελλήνων Βορειοηπειρωτών στη Γλύνα της Αλβανίας, στις 3 Αυγούστου 1943.

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ Α

A1. Να αποδώσετε περιληπτικά (70-90 λέξεις) τα νοήματα της 2^{ης} και 3^{ης} παραγράφου του Κειμένου 1 («Φτάνοντας στο σήμερα... εμπλεκόμενες πλευρές»).

Μονάδες 20

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
  2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
  3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
- www.en-dynamei.gr

ΘΕΜΑ Β

B1. Στην 1^η παράγραφο του **Κειμένου 1** («Η ανάπτυξη της τεχνολογίας της επικοινωνίας ... μελλοντικές πολεμικές συγκρούσεις») να εξετάσετε ποιο είναι το ζήτημα που απασχολεί τον συντάκτη (μονάδες 3) και να καταγράψετε τρεις (3) κειμενικούς δείκτες με τους οποίους προσπαθεί να πείσει τους αναγνώστες για το ζήτημα αυτό (μονάδες 6). Να εξηγήσετε τη λειτουργία κάθε δείκτη στα σημεία που τους εντοπίσατε (μονάδες 6).

Μονάδες 15

B2. Στη 2^η παράγραφο («Φτάνοντας στο σήμερα... έμμισθων και μη») του **Κειμένου 1** να βρείτε τους δύο (2) τρόπους που διάλεξε ο συντάκτης για να οργανώσει το επιχειρήμά του (μονάδες 4). Να εξηγήσετε πώς αυτές οι επιλογές εξυπηρετούν τον σκοπό του. (μονάδες 6)

Μονάδες 10

B3. «Συνέπεια της...στο podcast Recode Media»: Στο απόσπασμα του **Κειμένου 2** που σας δόθηκε να επισημάνετε δύο (2) εκφραστικούς τρόπους που συμβάλλουν στο επικοινωνιακό αποτέλεσμα του λόγου (μονάδες 4) και να εξηγήσετε τη λειτουργία τους μέσα στο κείμενο (μονάδες 6).

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Να βρείτε τρεις (3) διαφορετικούς κειμενικούς δείκτες, με τους οποίους ο αφηγητής αποτυπώνει το ζήτημα της απώλειας στο **Κείμενο 3**. Να γράψετε την άποψή σας για το ζήτημα αυτό. (150-200 λέξεις)

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Με αφορμή τα **Κείμενα 1 και 2** που μελετήσατε, γίνεται μια συζήτηση στην τάξη σας για τον ρόλο και τη στάση των νέων στην εποχή της πληροφορίας, των μέσων ενημέρωσης και της κοινωνικής δικτύωσης. Σε ομιλία 350-400 λέξεων που εκφωνείτε προς τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές σας παρουσιάζετε:

- α) τους κινδύνους που υπάρχουν για εσάς τους νέους σε μια εποχή υπερπληροφόρησης και
- β) τα εφόδια που πρέπει να έχετε για να αποφύγετε τους κινδύνους αυτούς.

Μονάδες 30